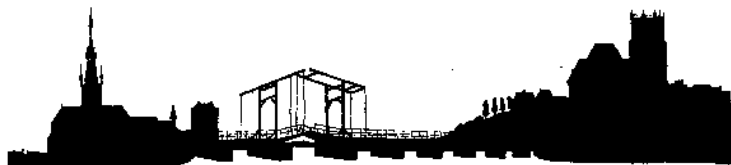

Oudheidkundige Kring "Geertruydenberghe"

Opgericht op 12 november 1974
Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

MEDEDELINGEN

Colofon:

38e jaargang, nummer 5, mei-juni 2012

Correspondentie:

Nassastraat 13, 4931 XE Geertruidenberg

Mededelingen:

mariette@marts-art.nl

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer: Rabobank 115600310

UITNODIGING VOOR DE DAGEXCURSIE NAAR LEIDEN

Datum: zaterdag 15 september 2012

Tijd: 9.00 uur vertrek vanuit Geertruidenberg - 17.00 uur vertrek vanuit Leiden

Opgeven: vóór 31 augustus a.s. via het aanmeldingsformulier op de laatste pagina

In 'Mededelingen', nummer 4 van april jl., hebben wij reeds aangekondigd dat we op onze volgende excursie naar Leiden, de oudste universiteitsstad van Nederland, gaan.

De excursie vindt plaats op **zaterdag 15 september a.s.** We vertrekken per bus vanaf de Markt in Geertruidenberg om **9.00 uur** en onze terugkomst verwachten we rond **18.30 uur**. Het maximaal aantal deelnemers is **60 personen**.

Ook nu weer kent het programma de vaste ingrediënten zoals vervoer per bus, koffie/thee bij aankomst, museumbezoek, een goed verzorgde lunch, betaalde stadsgidsen, een vrij uurtje en de terugreis per bus om 17.00 uur.

Wat biedt het dagprogramma?

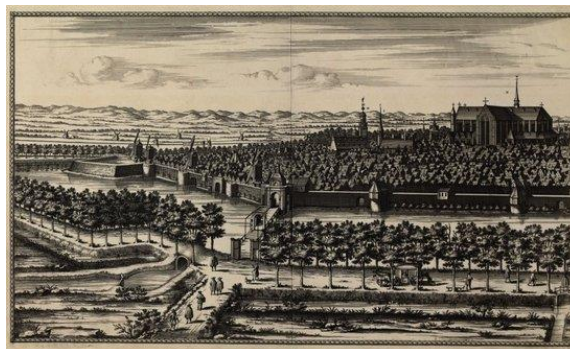
Allereerst worden we door de bus gebracht naar het Rijksmuseum van Oudheden, het nationale centrum voor archeologie, waar we gastvrij onthaald worden met koffie/thee en lekkers in het museumcafé, de zogenaamde Tempelzaal, waar meteen al een echte Egyptische tempel valt te bewonderen.

Rijksmuseum van Oudheden aan het Rapenburg

Vervolgens worden we rondgeleid door drie museumgidsen die ons langs de hoogtepunten voeren van de vaste collectie van het museum, bestaande uit het oude Egypte, de Grieken, de Romeinen, het Nabije Oosten en het vroege Nederland.

Voor de lunch hoeven we niet ver te lopen want die gebruiken we óók in het Rijksmuseum van Oudheden en wel áchter de Tempelzaal.

C. Hagen, Gezicht op Leiden vanuit het zuiden (detail), 1670 (Regionaal Archief Leiden)

Na de lunch worden we opgewacht door vier stadsgidsen **waarvan er één speciaal aangesteld is om deelnemers die slecht ter been zijn te begeleiden (méér rustpauzes)** en die ons meenemen op een leerzame wandeling door de historische binnenstad met uitgebreid aandacht voor de hofjes, de grachten, de monumentale panden, de steegjes, de universiteit, de plaats waar Rembrandt het levenslicht zag en die veel belangrijke schilders inspireerde, etc., etc. Leiden biedt zoveel fraais. Het is teveel om op te noemen.

Leiden is zélf een museum. Kijk naar de vele beelden die er langs de straten, op de pleinen

en in de parken staan. Ruim 80 sculpturen zijn dag en nacht voor iedereen gratis toegankelijk. Al met al zéér de moeite waard om mee te gaan. Haast U zich om U aan te melden en doe dat door middel van bijgaand inschrijfformulier op de laatste pagina tot **uiterlijk 31 augustus 2012**.

De aanmeldingen worden in volgorde van binnenkomst van de betaling geboekt, waarbij

uiteraard zoals gebruikelijk onze leden met hun partners voorrang hebben op de introducés. De prijs is voor leden € 41,- en voor niet leden en introducés € 46,-.

LET OP: Annuleringen kunnen niet worden gerestitueerd.

Het Bestuur kan geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden.

Gehouden lezing “Het merkwaardigst mij bekend”

Donderdagavond 19 april jl. waren 58 bezoekers naar “De Schattelijk” gekomen om te luisteren en te kijken wat Bas Zijlmans zo merkwaardig vond. Zoals gebruikelijk weet hij ons steeds weer te verrassen met nieuwe geschiedkundige aspecten over de geschiedenis van Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer. Ook nu bleek weer dat Bas de laatste tijd niet heeft stilgezeten en liet hij de aanwezigen kennis maken met een niet eenvoudig, maar vooral voor liefhebbers interessant, onderwerp. Hij vertelde aan de hand van ruim zestig tekeningen uit het eerste kwart van de 18^e eeuw en enkele uit de recente periode, over ‘verzonnen’ tekeningen die voor veel verwarring zorgden (zorgen) bij gevestigde- maar vooral bij amateurhistorici. Daartegenover stelde hij ‘naar het leven gemaakte’ tekeningen, tekeningen dus die de exacte werkelijkheid weergeven. Voor de pauze richtte hij zijn blik voornamelijk op de ‘Atlas van Andrie Schoemaker’ en de tekenaars Cornelis Pronk, Abraham de Haen, Jacobus Stellingwerf en diens vrouw Antonina Houbraken. Na de pauze behandelde hij tekeningen tussen 1544 en het

begin van de 19^e eeuw met betrekking tot de vernieling van de toren van de huidige N.H.-kerk. De lezing werd afgesloten met een aantal modernere voorbeelden uit beide categorieën. Bas heeft met zijn lezing een tipje opgelicht van de sluier die over een merkwaardig deel van het grote scala aan Bergse tekeningen ligt.

Onjuiste weergave (harsenschildering) uit ± 1722 door Jacobus Stellingwerf van de N.H.-kerk.

De Godshuizen zijn door de Oudheidkundige Kring “Geertruydenberghe” voorgedragen voor de Brabantse Monumentenprijs 2012

Al voor de 24e keer organiseert de Monumentenfederatie Noord-Brabant de Brabantse Monumentenprijs. Het thema dit jaar is: Gebouwen voor de Gezondheidszorg. De gebouwen dienen nog als zodanig in gebruik of herbestemd te zijn. Het kunnen gasthuizen, ziekenhuizen, verzorgingshuizen voor ouderen etc. zijn.

Logisch dat “De Godshuizen” in Geertruidenberg hier een kans verdienen, vanwege het monumentale gebouw, dat er al staat sinds 1778, de atmosfeer die het ademt, de vele originele detailleringen, de originele

indeling van het interieur, alsmede het respect voor de eeuwenoude doelstelling en het handhaven van tradities. Dit maakt het gebouw van “de Godshuizen” tot een uniek monument in Noord-Brabant dat, naar de overtuiging van de Oudheidkundige Kring, met recht een reden verdient om in de schijnwerpers van de Brabantse Monumentenprijs te worden gezet.

Deze overtuiging heeft het bestuur doen besluiten “de Godshuizen” voor te dragen voor deze bijzondere prijs.

Wij houden u op de hoogte.

Bestuur OKG

Geheel vernieuwde website Oudheidkundige Kring “Geertruydenberghe”

Sinds eind april 2012 heeft de Oudheidkundige Kring een prachtige geheel vernieuwde website

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl in de lucht.

Dankzij de enorme inspanning van ons OKG lid Cees Kerst en in overleg met het aanspreekpunt van de werkgroep Website OKG, Chris van den Heijkant, is deze gedaantewisseling tot stand gekomen. De site heeft een eigentijdse en frisse uitstraling gekregen. Verder zijn een aantal nieuwe elementen aan de site toegevoegd. Zo kunt u nu direct op de eerste pagina de komende activiteiten van de Kring in een agendavorm volgen, het weer in Geertruidenberg zien en kunt u andere evenementen die betrekking hebben op de historie van Geertruidenberg zoals de viering van 800 jaar stad of een nieuwe boekuitgave van de OKG aanklikken en informatie hierover

DIVERS NIEUWS

Ledenvaria

Nieuw lid: Dhr. F. Fleischmann, Geertruidenberg

Bedankt als lid: Mevr. M. Berende-van Oort, Dongen-Vaart

Overleden: Dhr. G. Curvers, Geertruidenberg, mede-oprichter van onze Kring.

Nieuwe abonnee: Mevr. D. Eland, Ulvenhout.

Ontvangen brief gericht aan de heemkundekringen en historische verenigingen van Noord-Brabant.

De Mastboom-Brosens Stichting heeft in het kader van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant* subsidie verleend om vertalingen te maken van West-Brabantse oorkondeteksten. Hoewel de oudste West-Brabantse oorkonden tot 1312 in druk gepubliceerd zijn in het tweede deel van het *Oorkondenboek van Noord-Brabant*, blijven deze voor vele onderzoekers moeilijk toegankelijk. Het merendeel van de teksten is namelijk in het Latijn, met rechtshistorisch jargon. Ook de regesten bieden vaak niet meer dan een aanknopingspunt, omdat daarin slechts een beknopte samenvatting staat van de Latijnse tekst. Daardoor gaat veel interessante informatie aan onderzoekers voorbij. Een vertaalproject is de aangewezen weg om in deze lacune te voorzien.

In dit project worden ca. 50 sleutelteksten uit het tweede deel van het *Oorkondenboek van Noord-Brabant* geselecteerd voor vertaling. De selectie ligt in handen van een projectgroep, die daarbij graag gebruik maakt van de inbreng van de heemkundekringen en historische verenigingen. De projectgroep bestaat uit drs. Yolande Kortlever, stadshistoricus van Bergen op Zoom bij Het Markiezenhof Historisch Centrum Bergen op Zoom, drs. Joss Hopstaken, teamleider bij het Gemeentearchief en -museum Roosendaal, drs. Frans Gooskens, voorzitter van de redactiecommissie van 'De Oranjeboom',

vinden. Ook een zoekfunctie zal op korte termijn worden geactiveerd.

Zowel het bestuur als webmaster Cees zijn zich ervan bewust dat er vast nog kinderziektes tevoorschijn zullen gaan komen. Wij willen deze graag met uw hulp bestrijden en vragen u om opmerkingen, adviezen of tips te melden op het e-mailadres: website@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl of info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Wij wensen u veel plezier met het bekijken van onze fraaie website en moedigen u aan om eens langs alle menu's en submenu's te gaan om te ontdekken dat de site "een geweldige brok informatie" bevat.

Jaarboek van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Stad en Land van Breda, en dr. Geertrui Van Synghel, bewerker van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant* en projectleider van het vertaalproject.

De vertalingen worden gemaakt door Geertrui Van Synghel. Indien er belangstelling is voor het meewerken aan vertalingen, dan worden speciaal daarvoor Latijnse teksten geselecteerd. Alle vertalingen worden online aangeboden in *open access* op de website van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant*, www.donb.nl.

De projectgroep legt hierbij twee vragen aan u voor: 1. welke oorkonden uit het tweede deel van het *Oorkondenboek van Noord-Brabant* komen volgens U in aanmerking voor vertaling? 2. wie heeft belangstelling voor het maken van vertalingen?

Graag ontvang ik uw reacties via email, geertrui.van.synghel@huygens.knaw.nl of telefonisch via: 073-5516647 of 06-26814726.

Hartelijk dank bij voorbaat,

Dr. Geertrui Van Synghel, bewerker van het *Digitaal Oorkondenboek van Noord-Brabant* en projectleider van het vertaalproject

Subsidie voor naam op panden in de Oude Kom Geertruidenberg heeft het niet gehaald in de Raad

Het voorstel van B&W was hiervoor ca. € 45,- per pand subsidie te geven, als tegemoetkoming in de sjabloonkosten voor het aanbrengen van de naam van het pand op de daklijst. Dat initiatief was bedoeld om de eigenaren aan te moedigen, dan wel in ieder geval het effect te bereiken dat de historische kern als geheel en in het algemeen aandacht en waardering krijgt. Het zou een extra attractie en impuls geven voor het toerisme om méér en langer in de Oude Kom te vertoeven en er vertier te hebben en voor de eigen inwoners om op deze manier te helpen stimuleren dat de trots en kennis van ons

unieke erfgoed zich breder ontwikkelt en meer draagvlak krijgt. Ook de Monumentencommissie was gecharmeerd van dit eenvoudige plan om de namen van de panden, zoals beschikbaar op een prachtige overzichtskaart, daadwerkelijk zichtbaar te maken.

Maar nee, helaas gaat dit vriendelijke bescheiden gebaar en voorstel van B&W dus gewoon de prullenbak weer in. Heel jammer omdat dergelijke positieve initiatieven die een verfraaiing van het stadsbeeld beogen zoveel meerwaarde hebben voor allen die er wonen en de bezoekers die er met veel plezier van een stadsgids een rondleiding krijgen.

Laten we ons ondanks alle kleine en grote teleurstellingen toch maar blijven inzetten voor onze waardevolle omgeving. Wie van zich laat horen, kan immers gehoord worden.

Over de herbestrating van de Koestraat is vast ook het laatste woord nog niet gesproken...

Thema Open Monumentendagen op 8 en 9 september a.s. luidt: 'Groen van Toen'.

Het thema is niet alleen voor buitenplaatsen bedoeld, maar ook voor boerenerven (Raamsdonk), verdedigingswerken (ons Vestingwerken), stadstuinen (tuin van Villa Pinksterblom, tuin van Markt 9 Monumentenhuis), enz., enz. Het is een thema waar we in de gemeente Geertruidenberg heel veel mee kunnen doen en dat nu al een

“propaganda” praatje en oproep in onze ‘Mededelingen’ verdient. Er zijn voldoende partijen die input en kennis kunnen leveren zodat er vanuit samenwerking een prachtig programma geboden kan worden.

Wie de schoen past, trekt hem aan!

Oudste boerderij wordt rijksmonument

De oudste boerderij van Nederland aan de Oirschotseweg in Best wordt aangewezen als rijksmonument. Op vrijdag 6 juli jl. heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de procedure tot aanwijzing officieel in gang gezet.

Slooppand wordt rijksmonument

De lijst van beschermde rijksmonumenten van vóór 1940 is allang afgerond, maar bij hoge uitzondering komt daar nu een juweeltje bij: het voormalig winkel-woonhuis van de familie Antheunis, uit 1909, aan de Markt 2a in Axel.

Achter de eenvoudige voorgevel blijkt een ware schatkamer van decoratiekunst schuil te gaan.

Expositie 'Kijk op Kant'

De expositie 'Kijk op Kant' is te bezichtigen tot en met 30 september a.s. in Museum 'de Roos'.

Data lezingen: donderdag 18 oktober, 15 november, 13 december 2012

Sluitingsdatum kopij 'Mededelingen'

20 augustus a.s.

AANMELDFORMULIER EXCURSIE NAAR LEIDEN OP 15 SEPTEMBER A.S.

Naam: .....

Adres: .....

Postcode: ..... **Woonplaats:**.....

Tel: ..... **E-mail:** .....

Ik kom/ Wij komen met .....personen

..... leden à € 41,00 p.p. = €

..... introducés à € 46,00 p.p. = €

Totaal te voldoen €

Wij vragen u vriendelijk om vóór 31 augustus a.s.

1. De betaling te verzorgen d.m.v. een bijschrijving van het totaal verschuldigde bedrag op bankrekeningnr. 11.56.00.310 t.n.v. Oudheidkundige Kring te Geertruidenberg.
2. Het volledig ingevulde formulier in de bus te doen bij Mevr. W.P.M. van Beijsterveldt-Nieuwenhuijsen, Elfhuizen 7, 4931 AX Geertruidenberg of te mailen aan fransenwilly@casema.nl

Deelname aan deze excursie is geheel voor eigen risico. Het bestuur van de Oudheidkundige Kring "Geertruydenberghe" aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid.